НОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	24 р.	16 р.	8 р.

Передплати приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу).

Адреса редакції й контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64—80. Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛИТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.

Виходить що дня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування оголошень:
На I сторінці: 3 карб. — коп
На IV „ 1 „ 75 коп
за 1 рядок в 1 шпальту петіта за кожний раз.

Особам, що шукають праці за оголошення небільше як в 3 рядки в шп. 1 карб. 75 коп. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год. дня

Ціна окремого № у Києві 35 к.
В провінції і на кордонах 35 к.

№ 141 Четверг, 15 (2) серпня 1918 року. № 141.

Літній театр купецького зібрання. Дирекція Колесниченко.
Т-во укр. арт. під орудою ЄЛИСІВА
Сьогодня у четверг Бенефис артистки М. В. ЕЛИСІВОЇ **Циганка Аза.**
15-го серпня Буде виконано
16-го Не убій, 17-го Запорожський клад і бувальщина, 18-го Панна Штукарка і Вечерниці.

Українці-вояки! піші, кінні і гарматні!

Слушний скрутний час вимагає від нас покласти своє життя за рідний край за добробут народу Українського!

З дозволу ЯСНОВЕЛЬМОЖНОГО ПАНА ГЕТЬМАНА ВСЕЇ УКРАЇНИ закладається окремий Чорноморський Козацький Кош, служба в якому рахуватиметься, в постійній державній армії. КОЗАЦТВО СЛОВЕТНЕ зрозумій ту тяжку годину яку переживає зараз наша молода Держава і тільки що визначившийся історичний мученик Нарід Український, зрозумій цю тяжку годину, що голосно закликає тебе в купі з Словетним Товариством Військовим стати кам'яним муром зцементованим залізною дісціпліною і бути готовим своєю грудію захистити Матірь-Україну!

Скористуймо же цей слушний час. Ми повинні його використувати поки на нашій землі перебувають війська дружніх нам осередкових держав і утворити непереможне військо словетних козаків.

Нехай же не бентежить нас особисте життя. Без продажі і куплі віддамо ми наші сили тій святій рідній землі, одна назва якої визиває на наших очах сльози радісні.

До праці рідні брати. За рідний край за нарід наш, слухняні військовому уряду, єднаймось під жовто-блакітним прапором і з святою думою про Україну творимо з себе залізне могутнє військо що до смертної хвилини служитиме свойому рідному Краеві.

Хто почуває себе в силі і здатністі тримати в руках козацьку зброю, хто любить Матірь-Україну і нарід свій безмежно, того ми кличемо до нашої військової лави!

ЗА РІДНИЙ КРАЙ ЗА НАРІД НАШ!
ХАЙ ЖИВЕ ГЕТЬМАН ВСЕЯ УКРАЇНИ!

Запись провадиться: Вел. Володимірська вул. буд. № 26. „Отель Русь" кім. № 12 від 11 до 12½ г. для козаків а від 12½ до 2-х для старшин щоденно крім свят.

Отаман Окремого Чорномор. Козацьк. Кошу Полковник БЛОХІН.
Осаул Кошу Хорунжий ЯБЛОНСЬКИЙ
2—0906—1

Міські початкові школи відкривають прийом дітей з 15-го по 24-те серпня з 10 год. ранку до 2-ї год. дня. 2—1016—2

Оголошення.

Брацлавська Повітова Народня Управа запрошує на посади: завідуючого шкільним відділом (людину з вищою освітою, знайому з шкільними справами)-платня по умові, інспекторів та вчителів для вищих початкових шкіл.
Прохання надсилать по адресі: Брацлав на Поділлі, Повітова народня Управа.
3—1013—3

Д-р. Сергій **Коломійцев** хір. сифіліс (606—914) і трішпер. Гоголівська. 2а. Пр. 11—1 і 5—7. в 22—0866—8

Київ, 15 (2) серпня 1918 року.

На острові. Офіціяльні круги совітської власти спростовують недавню звістку, ніби славетний „Совнарком" перебірається на життя й дальшу діяльність під захист Кронштадських батарей: мовляв, звідси правуватимемо совітською республікою. І може це ще дійсно похопилися люде й попередили події. Але по суті до цього йдеться і це вже недалечко, коли з Кронштадта доведеться диктувати декрети на ввесь большевицький рай.

Москву, як попереду Петербург, доведено вже до повного розвалу. Звідти йдуть звістки, що все живе, все, що має змогу втікти—тікає світ за очі, аби з цього центру большевицького раю. Виходять і самі большевики—одні на боротьбу з чехами, инші—заздалегідь шукаючи притулку. Особливу увагу звертає на себе те, що німецький посланник, наступник убитого гр. Мірбаха, волів безпечне життя в Пскові перед незабезпеченим перебуванням в столиці совітської республіки. Як зовсім до речі зазначає орган німецьких соціял-демократів з цього приводу, це показує, що становище в Москві мало не безнадійне і пануванню большевиків завдано тяжкого удару. Слідом за першим центром совітської власти гниє й розвалюється другий. Черга вже йде на третій.

Може він і буде. І може ним буде справді Кронштадт: на острові, далеко од краю і держави, лекше снувати фантастику і більший простір для декретів. І більш відповідатиме духові совітської власти—оте вже не символічне, а дійсне перебування на одрізаному кругом острові й під захистом гармат.

З полеміки останніх днів.

Російська преса виявляє значно більше заїдлости проти теперішньої української опозиції, ніж проти того, до чого вона сама пишеться в опозиції. На цей раз не хочу робити висновків націоналістичного характеру, а просто зазначу цей факт, хоч признаюся, що мені було б зовсім нелегко боронити щирість і чистоту загально-руських елементів на Україні од нападів наших українських націоналістів. Проте завдання це стало би об'єктивно зовсім приємним, як би нищенням української національної й державної ідеї займались тільки ті, що сидять і пишуть по той бік українсько-російської демаркаційної лінії. Я сказав би, що нарешті народився російський націоналізм, котрий м буть врятує принаймні Московщину од руїни, культурного розкладу, занепаду і державної згуби. Для нас навіть було б краще, щоб той московський націоналізм дістав охоту вдивитися в себе, в свій народ, а не зазіхати на чуже, сусідське або родичівське добро.

Але коли націоналізм загально-руського ґатунку, якому справді дуже мало діла до спеціяльно великоруського відродження, буяє на Вкраїні, де, як-не-як, а сам народ з нечуваною в світі енергією виявив основи свого самоозначення, коли ради Молоха російської державности топчеться і загижується всяка спроба українського народу оборонити своє національно-політичне становище,—це зовсім природно повинно викликати і з другого боку цілий вибух націоналізму, повинно звужувати простори політичної боротьби, плодити той розпал почуттів, коли кров у очах сліпить тверезий погляд на дійсність і мішає до одної купи ворогів менших і більших, супротивників і ворогів, незгодних і упертих, щирих і потайних.

Становище російської преси та епігонів руської культури на Україні дійшло до того, що в щоденних їхніх виступах уже нема ніяких моментів приязні й довіря й доброзичливости для українського відродження, і тому полеміка української преси з російською може бути схарактеризована двома формулами. Українська преса твердить: „Українська культура—це мала дитина, яку треба плекати, якій треба годити, поводитись обережно й ніжно". Друга сторона каже: „Українська культура—це мала дитина, а тому нехай підростає в тиші й повільно; нехай не потикається на чільне місце, бо єсть на світі культура старіша, розумніша, потужніша". З цього українські націоналісти роблять сильнішу формулу, вкладаючи її в уста русифікаторів: „Українська культура—це мала дитина. Нехай же вона здохне, а нехай живе сильне, старе, звичне й обичайне". В крузі цих формул очевидно миру бути не може.

Проте, я думаю, не в цих сутичках, полеміці, сварці й ворожнечі має рішитись основне питання про сусідування чи співжиття двох культур: української та московської. Українські полохливці можуть заспокоїтись: лишки чи, коли хочете, недобитки нашої національної революції навіть в найгірших умовах, навіть коли знов на час і до нас прийде православний руський царь, будуть надто великі, щоб разом з тендитними квітами нашої державности північні вітри могли прибити на цвіту й нашу культуру. Адже ми добре знаємо, що наша культура не така вже молода, що вона у всякім разі не торішня, отже й вираз „мала дитина" може прикладатися до держави, а не до культури. А потім треба зважити і те, що при найкращім відношенні до московської чи руської культури вона все-таки може імпонувати поки що тільки людями східньої Європи, а не світові і не Европі.

Так, це правда,—я людина в значній мірі руської культури. Це значить, що штучним там, чи механичним способом мене напихали тою культурою—це об'єктивно; суб'єктивно—я відрісши не без задоволення брав ту культуру для поживи. А тепер, я, просто перецінив цінности, себ-то я вважаю, що мені потрібна европейська й рідна українська культурна пожива. Це зовсім не значить, що я хочу викинути руську культуру на смітник (і особисто я, Ніковський, теж цього не хочу): вона тепер являється просто складовим елементом мого культурного багажа, який одначе не заміщає собою моїх цілей, мрій і перспектив.

Треба підкреслити, ще в цім місці моїх міркувань єсть момент, який може мене звести з общеросом, наприклад з автором статті про українську культуру в „Одесскихъ Новостяхъ", д. Істориком.

Він каже, що руська культура єсть те, чого інтелігентна людина не може тепер позбутися і що українська культура була, єсть і повинна бути, що вона має хороші, цінні й своє рідні прикмети і що вона доклала і своїх цінностей в общеруську скарбницю. І я почуваю, що як би в мене прийшло до зустрічі з п. Істориком з „Одесскихъ Новостей", ми знайшли б, на чому ми годимось, не сперечаємось і не сваримось. Зрештою мені не шкода, як би він, визнаючи права української культури, дістав національно-персональну автономію, як для руської, так і для общеруської культури,—все одно цій плутанині він сам поклав би згодом край. А я дістав би толерантне відношення з його боку до мого трактовання руської культури: вона—одно з вікон мого культурного житла.

Чи буду я й далі користуватись цим вікном? Ну, люде добрі, не можна ж так: і учора куліш, і сьогодня куліш... Пушкин, Достоєвський, Тургенев,—декламатори з „Русскаго Голоса" і самі їх вже не читають і не розуміють, що далі не в них сила. В світовій культурі й письменстві—це творці, варті хиба що згадки, що вони були, не більше. Ах, Пушкин, ах, Достоєвський,—за цими ахами забувається, що Европа їх не знає і по заслузі не знатиме. Проте славянське відродження спірається тільки почасти на Пушкина чи Шевченка чи Мицкевича. А от, наприклад, професор Зілинський називає словянським відродженням добрі переклади творів світової літератури на руську мову. Сама руська мова—це випадкова прикмета цих перекладів. Але те розуміння духа античних творів, виявлення краси античної думки і поетичного апарату, яке дав сам Зілинський в своїх перекладах Софокла і редакції перекладів Еврипіда, це єсть справді величезне придбання культурне на вбогому сході Европи. Я хочу сказати, що наше відродження—в збільшенні й поширенні культурних вселюдських придбань, і нехай нас не запевняють, що все добро для нас власне на Сході, що ex oriente lux буде нашою провідною зорею. Натурально, наші культурніші супротивники згодом помиряться і з українським посередником для світової культури на території України. Але це буде згодом.

Ан. Ніковський.

Тією-ж дорогою.

„На панів же ваших руського роду не надійтеся: в них же ність спасенія"—так писав колись знаменитий борець за права української людности на Україні під час навалу на неї ворожої сили з заходу, талановитий публіцист, що огневим словом скидав з сильних цього світа їхні лицемірні маскати—отой чернець, Іван з Вишні. Не надійтеся,—кликав він своїх земляків, бо вони, оті „пани руського роду", усі „посеретичіли", тобто покинули свій народ, забули про його й інтересами панських класів инших народів перенялися і їм тільки служать. І твори цього ченця, що все життя своє поклав на оборону „руського", тобто українського, „хлопа" од вельможних його панів, дають надзвичайно яскравий матеріял до того „не надійтеся".

Мимоволі приходить мені на згадку цей голос з давніх-давніх часів, коли я чую про те срамотне осудовисько, яке одбувається на очах наших з українськими гімназіями в Києві і по-за Києвом, повсюду на Україні. Хочется крикнути до українського громадянства, до цього громадянства мужицької, хлопської нації, як во времена оны той Іван з Вишні: „на міністрів же ваших навіть українського роду не надійтеся: в них же ність спасенія". Вони бо справді „по еретичіли" і інтереси українофоба-директора пишного „Олександрівського ліцею", а чи класних дам з аристократичного пансіона Левашовського для них, певна річ, ближчі і більш важать, ніж інтереси тих поки що сотень-сотень, а не десятків!—„хлопських" дітей, що достукались нарешті до гімназії й тепер політикою „панів українського роду" викинуті на улицю. Це та ж таки боротьба з „кухаркиными" дітьми, тільки на инший штиб розпочата. Нехай вчаться всі заможніші класи, нехай цвітуть призначені для них „пригнічені" руські й инші гімназії, нехай шириться державним коштом по Україні обрусеніє, нехай росте і множиться обивательське міщанство, а що-до мужицьких, українських дітей—то що ж поробиш, коли „місця їм немає". Нема та й край!

Щб—це значить, що українських гімназій не буде? Ні, ні в якому разі! Це значить тільки, що „на панів же ваших не надійтеся", а сами дбайте. У нас під боком, у Галичині, наші земляки довго теж добивалися—правда, не у своїх, а у чужих—панів для себе гімназій, і поки тільки добивалися, не мали майже нічогісенько. Тоді, не перестаючи добиватися, взяли да й почали сами творити гімназії—і середня освіта українська в Галичині стала річчю нормальною а не випадковою.

Видимо, і нам під українським правительством стелиться та ж таки дорога, що в Галичині послалася під польським: годі покладати надії на державну допомогу, на меценатів з вищих кругів, на панську ласку. Треба, щоб народ за приводом своєї інтелігенції, отих більших чи менших Іванів Вишенських, сам узяв справу своєї освіти в свої руки. Тоді, сподіваюся, знайдуться і кошти, і помешкання; тоді не будуть вибивати нам очей усякими причіпками; тоді не сквернитимуть святого діла народньої—справді народньої освіти отією згірдливою панською ласкою, за якою вчувається тільки пишне призирство до нашої демократії й народа. А що це осудовисько для держави—нехай: швидче розв'яжуться заплутані вузли нашого життя, коли їх руба ставити. Хоч „мертвії сраму не імуть", зате живим це осудовисько наганятиме крови на обличчя і—може—примусить таки взятись з усією енергією до діла, покинувши всякі марні надії і на всяких панів...

Сергій Єфремов.

З ліквідаційного руху.

Згідно з розпорядженням головної комісії по ліквідації головної комісії по справах виборів до установчої ради У. Н. Р. й виборчого бюра при міністерстві внутр. справ, саме одбувається, ліквідація цих установ. На чолі ліквідаційної комісії стоїть п. Кузнецов при секретарі—д. Панасенкі. Комісія має дістати в своє розпорядження грошові документи, діловодство й инші матеріяли, котрі стосують ся до виборів і котрі мають установи, що ліквідуються. А матеріяли цих головна виборча комісія, що керувала виборами до установчої ради цілої держави, має багато. В число їх входять листування не тільки з офіціяльними установами в справах виборів, з земствами, городами, губернськими, повітовими, волостними й участковими виборчими комісіями, але й безпосередно з самою людністю, що брала участь у виборах, а також з усякими її групами. Особливо коштовний з свого боку матеріял уявляють з себе повідомлення виборчих комісій про хід виборів на місцях і відношення до виборів громадянства,—котрі надсилали місцеві виборчі комісії до головної комісії. Опріч листування, в головній комісії вібрані протоколи й діловодства губерніяльних, повітових, городських і участкових виборчих комісій України, що малюють справу виборчої роботи в ріжних місцях її зразки агітаційної виборчої партійної літератури, що поширювалась по Україні під час виборів, комплекти „Вістей головної комісії", котрі видавала комісія, примірники виборчого „закону і величезний статистичний матеріял про виборців і кількість голосів, поданих за ті чи инші виборчі списки по губерніях, повітах, городах, селах, тощо. Для майбутнього історика України і з'окрема, історика великих днів відбудування української держави архив головної комісії уявляє велику цінність. Головна комісія хотіла була використати його для історії і в останні часи почала була обробляти сировий цифровий і фактичний матеріял його. Малося на думці видати спеціяльну книгу про історію виборів до української установчої ради—від часу зародження думки про скликання устан. ради до останніх днів—з таблицями, діаграмами, картограмами, цифровим і літературним текстом,—та, на жаль, праця припинилась.

З огляду на те, що в комісію по справах ліквідації головної комісії і разом з нею її архив входять виключно росіяне і нема ні одного українця, з'являється небезпека за долю цього архиву, котрий може спіткати така ж доля инш. ліквідов. революційних установ.

В інтересах охорони історичних пам'яток звертаємо увагу на це кругів, котрим належить про це піклуватися.

Вас. Різниченко.

Оптимізм і песимізм.

Хочу заспокоїти всіх тих, що колись, до війни і до революції, працювали в рядах свідомих українців.

Люде добрі, чого вам ще треба?

Справи пізнаються порівнанням.

Пригадуєте? Ні. То я вам нагадаю.

— 100 рублей штрафу.

Прийшов помішник пристава:

— Закрывается на все время войны.

На Банковій вулиці з початку війни було два цензори.

Один глухий, що йому треба було все писати. І писати — коротко.

Другий кривий.

Вони просто конфіденціяльно сказали, що вся українська преса закривається.

І закрилась.

І все. І всі вам стосунки наші з державою.

А тепер.

Тепер похорон Драгоманової, похорон Стешенка бере держава на свій кошт.

Тепер засновуються стипендії не тільки імени Сковороди, Котляревського, Шевченка, але й імени Гр. Шерстюка.

Тепер батьківський комітет може піти в справах помешкання просто до гетьмана.

Ви мені можете сказати, що бути похованим на чий би то не було кошт не така велика радість.

Але й ховати—радість там чи не радість—на свій кошт ніхто не повинен.

Ви мені можете сказати, що „засновуються"—це ще не гроші і не стипендії.

Але колись про це саме й говорити не можна було.

Ви мені кажете, що українські гімназії і досі без помешкань.

Але піти, власне *піти* і говорити ви все-таки змогу маєте.

Отже ми з вами можемо заспокоїтись.

Бачили гірке й найгірше.

Одначе старий цензор, що колись нас закривав і приговорював, „що це все видумка", тепер носить на лобі кокарду з жовтим кренделем на синьому полі.

Які вже коти скребуть йому серце—байдуже.

Навіть, коли мріється йому єдина, монархична, реакційна, україножерна Росія, і вийде його щастя, все-одно:

— Під українську дудку він таки добре наскакався.

Зате гірше, ніж нам, всій останній українській публиці.

Новітній українець буває й щирий і чесний і відданий чоловік.

Сільський учитель.

Інтелігентний селянин.

От він десь розводить руками:

— Так оттака Україна!

А-ну загляньте в село:

Справжній большевик утік.

Його й було трохи.

А всяка нечисть, що підшивалася під революцію, потім під большевиків, потім під свіжий політичний курс, вона тепер панує.

І вона зводить рахунки з мирним культурним елементом села.

Прикриваючись прапором української держави, вони тягнуть до каталажки бідних учителів.

Тих, що сиділи смирно в селі.

Організували кооператив.

Склали селянські театри.

Завели українську школу.

Ці учителі по деяких повітах мало не всі поробилися біженцями.

А ви знаєте, яка доля смирних людей, що мусять довго тікати й довго ховатись?

Вони дичавіють.

Міністр освіти чи міністерство освіти зовсім не в силі їх оборонити.

Отже нам з вами добре:

Нас можуть безплатно поховати.

Можуть казенну вічну пам'ять для когось із нас завести.

Ми можемо піти й говорити.

А от вони:

— Так оттака Україна?! Що-ж воно таке: я, здається, для держави працював, для культури дбав Пробую це саме казати,—сміються:

— Може за це саме й посадовимо.

Після цього згадуєш про таке хороше слово, як—референдум.

Або: плебісцит.

Аж волосся дуба стає:

Нехай хто спробує спитати:

— за чи проти?

Всі будуть проти.

Таким чином вдруге, але весь народ і з повних грудей крикне:

— Волимо під царя!

— Волимо під царя восточного.

— Волимо під православного.

— Погуляли на своїй волі, а тепер, що хочете:

— чи федеруйте нас, чи приєднайте, чи там змийте во-едино, бийте, карайте, милуйте...

Одно слово—робіть, люде добрі, як лучче!

А. Яринович.

В МІНІСТЕРСТВАХ.

Справа українських гімназій у Київі.

З міністерства освіти повідомляють: В суботу 10-го серпня в кабінеті п. начальника штабу гетьмана ген. Селецького відбулася нарада з представників військового міністерства (ген. Етінген) і міністерства освіти (Ол. Дорошкевич). На цій нараді ухвалено: 4-у українську гімназію розмістити тимчасово в помешканні городської гімназії на Шулявці на вечірній зміні; 24 гімназію вмістити в будинку 2-ої російської гімназії на вранішній зміні, перевівши відділ міністерство харчових справ (для його реквізується отель „Імперіаль"); 3 я гімназія пребуватиме в будинку б. військової школи—Никольська 11, для чого дається там три великі квартирі. Що ж до першої гімназії ім. Т. Шевченка, то раніш думалося пристосувати для неї будинки, де тепер перебувають військові частини (Львівська 23 або 24), але після детального огляду вияснено, що ті будинки цілком непридатні для гімназії навіть при умові капитального ремонту; тепер єсть думка реквізувати під першу гімназію отель Михайлівського монастиря на Безаківській вул., як що його визнає спеціяльна комісія придатним для зазначеної мети.

Постанови цієї комісії під головуванням п. начальника штабу гетьмана являються остаточними (вони робляться з відома і за згодою п. гетьмана) і негайно переводяться в життя через військове міністерство. З огляду на це міністерство освіти сподівається, що українські гімназії розпочнуть свою працю в наступному шкільному році п. м. нових, кращих умовах.

Про літні вакації.

Де-які середні школи звертаються до міністерства освіти з проханням про дозвіл їм в час літніх вакацій провадити навчання в школі за курс слідуючого класу і щоб такі учні допускались в осени екстернами до іспиту за зазначений клас.

З огляду на це департамент середньої школи по наказу п. міністра освіти прохає шкільну округу сповістити всі підлеглі їй середні школи, що такий скорочений час для проходження курсу того чи вищого класу школи міністерством дозволятись не буде, бо це допускалося тільки під час війни.

Неможливо працювати.

Директор бюра преси, др. Д. Донцов, як ми чули, має подати в одставку. Причина—неможливість якоїсь то не було праці в бюрі, котрого ні штати, ні статут—не вважаючи на трьохмісячне істнування бюра,—ще не затверджені, і котре все переноситься з одного відомства до другого: з міністерства внутрішніх справ до державної канцелярії і назад.

Могили українських козаків.

Міністерство ісповідань звернулось до військового міністерства з питанням, чи вироблено заходи для забезпечення могил українських козаків, які загинули під час війни й міжусобиці. Могили ці—на думку міністерства ісповідань—повинні бути предметом великої пошани всього українського народу.

Пошести.

Чернігівщина. Путивльський повіт — с. Веронки,—3 вип. (клін. визн.) за 6/8 вмерло 3.

Рильський повіт с. Веселе — 65 вип. (клін. визн.) за 6/8 вм. 29 с. Звапне—3 вип. (клін. визн.)за 6/8 вм. 2. с. Боброво—7 вип. (бактер. визн.) за 6/8 вм. 5.

Ст. Коренево—23 вип. (бакт. визн.) за 6/8 вм. 6.

На Поділлі. Балтський пов. с. Борсуки—1 вип. (підозр.)

Катеринославщина. Бахмутський повіт с. Дружковка—8 вип. (клін. визнаних)

Холера. Відомости за 12 серпня. Київщина, с. Марколівка—1 вип. (підозр.). Чернигівщина, м. Гомель—7 вип. (клін. визн.) 4 вм.

(Відомости від 13-го).

Еспанський грип. Миколаїв. В херсонському повіті панує пошесть еспанського грипу.

Заходи проти пошестей. Миколаїв. Херсонське губернське земство організувало шість протипошестних відділів для роз'їздів по губернії.

Через поширення холерних захорувань припинено пасажирський рух по Катеринославській дорозі.

Санітарний збір. Проскурівська дума встановила окремий санітарний збір з кожної сем'ї в розмірі од одного до десяти карбованців.

Руйнування бактеріологичної станції. Херс. губ. упр. вдруге прохає одес. градонач. вжити заходів до виселення гайдамаків, які руйнують майно херсонської бактеріологичної станції.

Холера.

Відомости про холерні захорування на Україні за 13 серпня.

Київщина. Київський повіт м. Біла-Церква—5 вип. (клін. визн.) вм. 2., с. Рославичі (ходівської кол.) 3 вип. (клін. визн.).

Харьківщина. м. Харьків—6 (бакт. визн.), пригород Іванівка—20 вип. (клін. визн.). Вовчанський повіт с. Кисляківка і с. Нова Олександрівка—6 (клін. визн.).

Чернігівщина. Глухівський повіт с. Потапівка—45 (бакт. визн.) вм. 20.

Поворот ген. хорунжого Середина з похорону ф.-м. Ейхгорна.

До Київа повернувся генеральний хорунжий Середин, якому гетьман доручив провежати тіло генерал-фельдмаршала фон Ейхгорна в Берлін і бути присутнім на його похороні.

У розмові з співробітником у. т. а. Середин сказав, що спеціяльний поїзд з трупами фельдмаршала та його ад'ютанта, капітана фон Дреслера проїхав через Сарни, Ковель, Берестя, Варшаву й Олександрово. Ад'ютанта Ейгорна повезено від Берестя в одне містечко східної Прусії, щоб там його на батьківщині похоронили. Всюди на станціях жалібний поїзд зустрічали начальники в почесні сторожі місцевих гарнізонів з орнестрами музики. Дуже урочисто стрічали жалібний поїзд у Варшаві генерал-губернатор фон Безелер та генералітет. Ранком поїзд під'їхав до шлезвігської станції в Берлині, де його також зустріли з великими почестями.

7 серпня відбулась дуже урочиста заупокійна служба Божа при трупі фельдмаршала. Церква інвалідів ледві помістила велику кількість бажаючих помолитись. Катафалок був укритий несчисленними вінками, серед яких замітні були вінки німецького цісаря, фельдмаршала Гінденбурга, срібний вінок гетьмана, його ж іще один вінок з живих квітов, та вінок українського посольства. Підчас служби Божої представникам української держави було призначено почесні місця поруч з місцем представника німецького цісаря генерала фон Левенфельда. Після панахиди труну поставлено на жалібний повіз і процесія пішла на цвинтар і де вбитих поховано з віддаванням військових почестів.

Після похорону генеральний хорунжий Середин представився вдові фельдмаршала Ейхгорна та його двом синам, які прохали генерального хорунжого передати гетьманові подяку за увагу до памяти дорогого їм мужа та батька.

Німецьке правительство ставилось до генерального хорунжого Середина як представника гетьмана з великою пошаною. Військове міністерство справило в честь його нарадний обід, на якім були присутні начальники всіх головних відділів військового міністерства.

Всі високі представники німецького правительства, яким представлявся генеральний хорунжий Середин і від імени гетьмана висловлював співчуття з приводу смерти генерал-фельдмаршала фон-Ейхгорна, у відповідь підкреслювали, що вони ні на хвилю не вважали й не вважають український нарід винуватим у цьому злочині. При цьому представники німецького правительства підкреслювали своє дружне відношення до молодої української держави та її голови пана гетьмана.

У вечері 10 серпня генеральний хорунжий Середин виїхав з Берліну. Його провожали представники військового міністерства й урядовці українського посольства.

Большевики в Корочі і Новгород-Сіверському.

Голова української мирової делеґації одержав учора такі телеграми:

Громадяне м. Корочі й повіта (Курщина), змучені совітською владою, прилучились до України, надіючись під її захистом знайти який небудь лад, але вийшло як раз навпаки: большевицька влада, роздратована переходом Корочинського повіту до України, скарала смертю більш 200 чоловіка його громадян і коло 300 біженців, головним чином із інтелігенції мужеського полу. До цього часу не можемо повернутись до своїх родин. Убивства йдуть далі.

Хлібороби не мають змоги зняти свій хліб, а також лишаться без хліба і в майбутньому році, бо не можуть приступити до засіву озимини. Повіту загрожує голод, не дивлячись

Наша повинність.

До справи влаштування „Тижня полонених".

Надзвичайно важливу, болючу і негайну справу порушила всеукр. спілка земств, улаштовуючи „Тиждень полонених". Чотирі роки нечуваного до того часу побойовища дали величезну армію калік, інвалідів, але не меншу—і полонених бранців. Перед кінцем війни в центральних державах нараховувалось по-над 2-х мілійонів полонених і з них близько 1 мил. українців та мешканців України. Рідко доходили до нас вістки про життя в полоні, але те, що доходило, малювало сумну картину (див. книжки М. Базилевича—„Положеніе русскихъ плѣнныхъ въ Германіи". Жанів голодні, обдерті, хворі, серед тяжкої праці та нелюдського режиму конали вони ці довгі 3—4 роки і хороби ширились, переходили в хронічні, лютував ревматизм і страшним бичем насумувся туберкулез (сухота), що забирає до 40% усіх хворих. І той, хто не встиг загинути в полоні, рветься зараз, щоб пахом полинути у рідний край. Давно вже чувся і чується звідти цей стогін та благання допомоги, бо тільки в невеличкій частині таборів обставини якось ще сприяли допомозі. Але аж до останнього часу ми зробили в цій справі дуже і дуже мало. А допомогти ми мусимо, повинні і в першу чергу повинна це зробити держава наша, якій ці тепер „живі трупи" віддали свої молоді фізичні і інтелектуальні сили.

В той час як французькі та англійські полонені одержували мало не що тижня пакунки з харчами, листи і т. п., наші (виключаючи табори, за які піклували галичане) місцями не могли й не можуть орержати листів, чи подати вістки про себе, а вже не то, що харчі одержувать. По Берестейськім договорі великою хвилею мали вертатися наші полонені на Вкраїну. Але в обмін на полонених центральних держав у нас ми поки що одержали тільки хорих та калік; і з першими ж ешелонами цих полонених наш урядовий апарат, що тоді одни налагоджував цю справу, збанкротував,—поїзди з бранцями прибували, коли їх ніхто не чекав; їх не зустрічав ніхто, апарат навіть не готовий був до цього. Не було розпределкових та харчових пунктів, і полонені їхали в голоді та холоді навіть помірали по дорозі не по одному. Не на-агоджена була, та й досі не налагоджена справа з шпиталями, курортами, санаторіями, протезними й іншими інститутами і т. п. Одно словом, работа тутешніх органів зовсім не пристосована до евакуації з лагерів за кордоном. І колишні захистники рідного краю їхали й їдуть у грузових вагонах від станції до станції, йдуть „самотеком", голодні, обідрані, останніх сил позбуваючись, і смаглі уста шепчуть докори, підогріті гарячкою очі недобрим блискають—погрозою байдужному громадянству, що забуло своїх синів, братів і батьків.

І це не все... Їдуть і йдуть ті, хто може йти або їхати, ті кому дозволяється. А скілько ж там ще лишилось тих, що вже не здолають їхати, кому судилось у голоді, холоді та нелюдських обставинах сучасного полону останні хилини опровожати, або тих, у кого ще не всі сили висмажено, хто ще міг би служити, міг би робити, хоч...

Довгим і терністим шляхом досвіду громадянство, та мабуть і уряд, вивилось, що не сила урядовому апаратові упоратись самому з цією справою, навіть такому, що користується симпатіями й одностайною підтримкою громадянства. І громадянство піднесло в цій справі свій голос. Почало складати всякі об'єднання та союзи допомоги полоненим і через своїх представників давати ініціятиву громадським організаціям. Всеукраїнський земський з'їзд справу опікування взагалі і допомоги полоненим поставив ґрунтовно, як справу не салонової філантропії нельможних патронес, а громадсько-державної повинности. В повнім співробітництві органи народніх самоврядувань з державними мають практично переводити всі заходи в опікуванні й допомозі полоненим, що не тільки прибувають сюди, а й сидять ще в полоні. Роля держави в цій роботі була—фінансування, допомоги в усяких заходах і т. ин. Але економичний стан нашої держави, неспокій руїна не сприяють наповненню державної скарбниці грішми, а незрозуміло—вороже відношення до народніх самоврядувань не дає органам земств можливости в своїх заходах опікування й допомоги полоненим одержати потрібні їм великі кошти. Натурально, що органам народнього самоврядування лишилося звернутися в своїм скрутнім фінансовім становищі до народа, до широких кругів громадянства з закликом допомогти своїм братам, що нидіють у полоні і вважають раєм навіть наше нужденне життя,—допомогти харчами, одежею, грішми і т. ин.

Бо хто ж і допоможе при скрутнім фінансовім стані держави і безгрішні земств, як не само громадянство? Не вельможні ж дами своєю філантропією, бо давно ж ми перейшли вже цей спосіб „радикальної" допомоги.

Від 8 по 16 вересня (протягом цілого тижня) по всій Україні всеукраїнська земська спілка через губерніяльні, повітові та волостні управи (їх відділи та комітети останніх для допомоги полоненим) улаштовує збір грошей, харчів, збіжжа і т. ин. До участи в організації і переведені збора запрохуються громадські організації, громадські діячі, „Просвіти", кооперативи, вчительство, селяне. Крім грошей та річей в ці дні будуть збіріти листи полоненим. Все зібране буде заходами земств за допомогою державних органів доставлено в табори полонених. Зараз йде велика підготовча робота і громадянство має можливість виконати свою повинність що до своїх братів, синів і батьків; — держава — сповнити свій обов'язок хоч спільно з громадянством, не здолавши і частки зробити сама. Особливо вичний час закінчення жнив, коли хліб, є в кожній сем'ї, мусимо як найкраще використати.

Радістю великого свята, сльозами щастя незабутих дітей і надією на дальше краще життя відгукнеться це наше діло там, у далеких суворих таборах.

Хочеться вірити що відчуваючи свою вину, розуміючи вагу, пекучість і негайність справи, ми всі (громадянство, держава, громадські організації) спільно, як один, сповнимо свою повинність і обов'язок перед страдниками-дітьми.

Завдання свідомого громадянства освідомити популяризувати цей „тиждень" серед темніших братів своїх, допомогти в організації його народнім самоврядуванням.

Від достатків і від бідности пренесімо ж лепту свою на допомогу братам у неволі.

Д-р Дм. Одрина.

На вічний спокій.

Він сидів під стіною вокзала, на пероні, де одправляються і прибувають дачні поїзди. Сидів і ждав, а чого ждав... Йому одному про це було відомо.

Змучений був суворим життям на війні, а ще гірш доконало його життя в полоні. Він був худий, блідий, з глибоко впалими сірими виразними очима. І нагадував собою гіпсову статую якого небудь новозавітньо-історичного мученика. Коло його весь час вештались багато люду й ніколи наступали йому на ноги, але це ні трохи його не хвилювало і він не звертав на це ніякої уваги. Все те, що він бачив навколо, для його зробилось огидливим і байдужим; на його теж ніхто не звертав уваги й він сидів, охвачений тяжкими думками минулого. Він згадав той час як його стражник вигнав з поля, коли була об'явлена перша мобілізація. Як рідаючи прощався з жінкою, з дітьми, обливаючи слізми, що кидав їх безпорадними й без хліба. На серце йому душило якесь почуття, що прощається з ними на віки, а як воно буде—він цього не знав. Він згадав, як перший раз їх дивізія пішла на бій, і кожен з них охвачений якимсь незрозумілим жахом і одвагою, кричав „вперед"! і всі бігли вперед.

на прекрасний врожай, бо хліб буде вивезений.

Український Уряд, не дивлячись на посилку до нього делегацій і численних прохань про визволення, ось уже три місяці нічого не робить для полегшення долі прилучених територій. Зараз у Корочанському повіті оповіщено мобілізацію усіх від 18 до 40 літ. Офіцерський склад уже мобілізовано. Узятих мають кинути на боротьбу з Україною і чехо-словаками.

Невже і на цей раз український уряд не почує крику своїх громадян Корочанського повіту, невже доведе їх до такого становища, що вони кинуться у своєму бажанні прилучитись до України?

Необхідно негайно заняти територію українським військом.

(Слідують підписи міських і громадських установ і організацій).

Друга телеграма одержана в Новгород-Сіверську, на Чернигівщині; в ній союз хліборобів повідомляє, що банди большевиків у великому числі перейшли через демаркаційну лінію (Десну), убили німецького офіцера, двох салдатів і районного начальника варти. Місто пережило 2 дні смертельної небезпеки можливі і дальші напади.

Далі в телеграмі прохають вжити проти цих злочинств рішучих заходів перед російським урядом.

А голова російської мирової делегації д-р Раковський ще не так давно запевняв, що злочинців покарано, і все обстоїть гаразд.

ХРОНІКА.

Велика рада міністрів. Рада міністрів затвердила кредит на ввесь рік з 1-го травня біжучого року по міністерству юстиції згідно з новими штатами.

Ухвалено закон про порядок зміни призвища.

Крім того ухвалено закон про встановлення нових посад слідчих, котрі займатимуться справами, котрі будуть розпочаті проти спекулянтів.

Від міністерства закордонних справ. Міністерство справ закордонних доводить до відома заінтересованих осіб, що до прохань українських громадян у справі дозволу на виїзд по-за межі України треба долучати закордонні пашпорти української держави. Такі пашпорти видає у Київі міський столичний отаман, а на провінції губерніяльні старости. Без таких пашпортів прохання не задовольнятимуться.

Громадяне чужих держав, котрі бажають одержати пропуски, повинні мати національні пашпорти або инші посвідчення.

До директорів київських українських гімназій. Департамент середньої школи міністерства освіти прохає п.п. директорів київських українських гімназій прибути о 12 год. сьогодні, 15 серпня, в міністерство для відповідних інформацій і директив з приводу розміщення гімназій у наступному шкільно у році.

Нові провалля від дощів. Сильні і часті дощі цього літа багато в Київі наробили шкоди. В багатьох місцях на зористих київських вулицях водою повимивало каміння і пісок з під нього позносило в долини, лишаючи на місці видовбані водою малі й великі яри. Пробуваючи в цей час без грошей київська міська управа ледви постигає поправляти після дощів найвидніші місця розливу дощами; такі місця, котрі коли б не були поправлені, то через них би по вулиці спинився рух трамваю або й на конях.

Але дощові води наробили багато шкоди і по таких місцях, де той розлив сьогодні, здається, нікому не заважає. Та коли його заставити мадалі так, то підуть ще дощі і що тепер би легко можна було поправити, то після або це вдається з великим трудом, з великою затратою грошей, або ще й гірше—розлив дощовою водою в деяких місцях може повести до того, що цілі будинки будуть під загрозою, що до них наблизиться обвал і з під них ґрунт поплине вниз.

Таке становище зараз є на Печерському, в верхів'ях того величезного яру, котрий починаючись від Миліонної вул. йде на Бесарабку. В однім місці з правого боку цього яру, поблизу величезної будівлі Київського інтендантського річевого складу (т. зв. башня № 5) дощі помалу ціле літо розливали беріг яру і тепер там стала така круча, що й заглянути страшно. Як раз саме там проходить пішоходна доріжка і в тому місці зроблено деревяну кладку-місточок. Тепер той місточок висить над кручою і через нього вже страшно ходити, бо він легко може увірватись і полетіти в кручу.

З кожним великим дощем провалля там все близче і близче підходить до згаданого вище інтендантського складу і як уже тепер не будуть приняті міри, аби справити, чи загатити провалля, то після це може понесе за собою тяжкі наслідки.

Зменшення довозу з сел продуктів. Довіз до Київа з сел продуктів, що минулого тижня був великий, на цім тижні несподівано багато поменшав. Так, напр., картоплі від самої неділі селяне вже не вивозять і через те ціна стала на картоплю дорожча як була того тижня. То було по 40 коп. фунт а тепер 50 і 70 коп. стало.

Селяне кажуть, що довіз картоплі спинився через те, що вони бояться реквизиції.

Незадоволення підприємців. В міністерстві торгу й промисловости одержано протест представників спілки підприємців металургичної і залізної промисловости („Сометал") що до встановлення міністерством на серпень тих же цін на метали, що були встановлені й до 1-го серпня. У протесті зазначується, що залишення цих цін у той час як ціни на вугілля міністерство збільшило,—є неприємлеме і може потягти за собою обмеження і навіть припинення праці цілого ряду підприємств. В той же час углепромисловці протестують проти встановлення міністерством цін на вугілля в розмірі 1 карб. 90 коп. проти ціни в 2 карб. 60 коп., яку вони пропонували.

Таким чином заходи міністерства торгу й промисловости, що торкаються регулювання у сфері підвідомственної йому ціни на речі першої необхідности з метою увести життя в нормальну колію, викликають незадоволення в колах підприємців.

Становище на чехо-словацькому фронті. У Київі перехоплено радіотелеграму Чичерина послові Йофе, в котрій повідомляється, що протягом останніх днів сталась радикальна зміна на чехо-словацькому фронті на користь совітів. Чехо-словаків раз-у-раз побивають. Совітське військо переможно просовується до Катеринбургу з трьох боків. Большевики на всьому фронті стали наступати. Чехо-словаки всюди відходять та руйнують шляхи. В Катеринбургу чехо-словаки випустили відозву, в якій попереджають, що хотять евакувати місто. У сверданському напрямку большевики захоплюють одну станцію за другою. Казань стала тільки етапом для чехо-словаків, котрих там обступлено і вони не можуть спастися. Троцький об'їзжає фронт, підбадьорюючи своїм прикладом військо.

По Україні.

= Монополія чи спекуляція? Нас повідомляють, що орендарь Балабинської економії (с. Билка, Кролевецького повіту на Чернигівщині) 1000 пудів нового врожаю жита запродав по 45 карб. за пуд. Друга тисяча пудів реквізована німцями по твердій ціні. Інтересно знати, чи істнує ще державна монополія на жито, що недавно була проголошена, чи вже скасована. А коли істнує, то як: на ділі чи тільки на папері?

= Курс українських грошей. В Звенигородці, на Київщині, німці, по втихомиренні повстання, оповістили такий курс грошей—німецьких, австрійських, українських і російських: Німецька марка=3/4 карбованця=1 рублю; австр. корона=1/2 карбованця. Згідно з сим курсом, український карбованець йшов по 1 руб. 33 1/3 коп. і 3 австр. кор. по 2 руб. Але тепер німці скасували се розпорядження і український карбованець знов ходить нарівні з російським рублем.

= „Боротьба з спекуляцією. На ст. Алтиновці, лівобережної залізниці (Кролевецьк. пов. на Чернигівщині) вивішене таке „оголошення", намальоване на дошці.

„Сім довозу до свідомости громадян Алтиновської волости що з цього дня для того щоб установить нормальні ціни та ввести спекуляцію всім громадянам алтиновської волости строго заборонятеся, до одміни цього оголошення вивозить з алтиновської волости всякі харчові продукти.

Германський комендант алтиновського участка лейтенант" (підпису нема).

Хоча це „оголошення", наведене тута без ніякої зміни, не дуже то грамотно написане, але уявляє „не в пример прочім" де-який крок поступу, бо написане українською мовою, чого инші дозволяють собі не робити. Про це свідчить виданий по російському „указ" німецького генерала про здачу зброї, який також вивішений на станції.

Поруч з „оголошенням" вісить „карта нормальних цін на харчові продукти", з якої наводимо уривок: „яйця за 10 шт. 2.50, сало 1 сорта —5.00 і 2 сорта—4.00, масло—6.00, мука житня—35.00, мука пшенична —50.00..."

Але... ці ціни так на дошці і залишаються...

= Панахида по Миколі II. В „Экстренныхъ Бюллетеняхъ" що виходять в Кам'янці-Подільському і друкуються в друкарні Св.-Троїцького Брацтва в ч. 17 надрукована така оповістка:

В воскресенье 29 іюля (ст. ст.), послѣ литургіи въ каѳедральномъ Соборѣ, совершена будетъ Архіерейскимъ служеніемъ панихида по убіенномъ рабѣ Божіемъ помазанникѣ

Николаѣ Второмъ.

В панихидѣ участвуетъ градское духовенство.

= Патріотичний епископ. Губерніяльна управа партії хліборобів-демократів в Харькові хотіла відслужити панахиду по забитому фельдмаршалу Ейхгорну. Епископ Неофіт, не будучи очевидно неофітом в російськім патріотизмі, правити панахиду відмовився, покликуючись на заборону з Київа і на те, що покійний фельдмаршал був—лютеранин.

= В ольгопільському повіті. Місцеві учителі переживають тяжкі часи. Небезпечним елементом для держави тепер вважають всіх тих, що провадили українізацію школи, організовували селянські театри і взагалі працювали, як культурні українці. Почалося серед учителів біженство.

= Українська гімназія. Харьківська українська державна гімназія ім. Б. Грінченка оголошує, що з початком цього шкільного року одкриває 2 і 3 паралельні класи і один клас підготовчий.

ТЕЛЕГРАМИ.

Французьке офіціяльне повідомлення.

13 серпня.

На протязі дня французьке військо поновило свої атаки в лісовім районі між Матц та Уазою. Не дивлячись на дужий опір з боку німців французам вдалося просунутись на північний схід від Гюрі. Вони захопили частину Плесі-де Рой і дійшли до Бельваль. Далі на схід вони просунули свої лінії біля 2 кільометрів на північ від села Камброн. На решті фронту нічого значного.

Австрійське офіціяльне повідомлення.

13 серпня.

На гірському фронті ударні патрулі 37 стрілецького полку виконали вдалу атаку на позиції ворога на Монте-Карпе. Ворог поніс втрати. втаки італійських літаків, які були А районі Фельтре потягли за собою багато втрат між італійською горожанською людністю.

На албанському бойовищі нічого значного.

Турецьке офіціяльне повідомлення.

13 серпня.

Палестинський фронт. В багатьох місцях фронту нами були відбиті розвідуючі ватаги ворога і трималися гарматні бої. На схід від Йордану жвава діяльність літаків. На решті фронту нічого значного.

Німецьке офіціяльне повідомлення.

13 серпня.

На фронті від Амкр до Авр день минув спокійно. Між Авр та Уазою одбиті часткові атаки супротивника.

Польовий суд.

ХЕРСОН, 14. Польовий суд присудив до розстрілу колишніх комісарів Нової Одеси херсонського повіту Завадського й Гладуна за організацію революційного відділу, який брав участь у повстанню в селі Арделівці та грабункові збіжевих комор. Суд просить замінити кару смерти каторгою. Польовий суд присудив до розстрілу також трьох селян за озброєний напад на хутір Антонівку.

Добровольці в Катеринодарі.

РОСТОВ-над-ДОНОВ, 13. Добровольці заняли Катеринодар. Першою до міста вступила кінниця генерала Ерделі.

Арешт большевиків.

РОСТОВ-над-ДОНОМ, 13. На ростовськім вокзалі арештовано двох большевиків, що брали участь в кривавих розправах над офіцерами в Київі в січні місяці.

З миллієни збіжжя.

ОЛЕКСАНДРІВСЬК, 13. Союзбанк заключив договір з хліб бюро доставити повіту три міліони пудів збіжжа через кооперативи. Закупка розпочалась.

Санітарна нарада.

ВІННИЦЯ, 13. Губ. зем. управа скликає 20/8 губернську санітарну нараду в справі пошестного становища губернії.

Зловживання на курсах для дорослих.

ХАРЬКІВ, 14. Ревизія вечірніх курсів для дорослих видкрила силу зловживань. Де-які курси закрито.

Крадіжка в управі.

ХАРЬКІВ, 14. У відділі постачання управи викрито крадіжку заготовок на 12,000 карбованців, завідуючий признався. Його передали в розпорядження карного комісаріату.

Холера.

ХАРЬКІВ, 14. 13 серпня в Харькові викрито 8 подозрілих на холеру слабих. В передмісті Харькова викрито 13 холерних, 4 померло У Волчанському 6 хворих.

За кордоном.

Австрія і Україна. У Відні засновалося товариство під фірмою „Рах", яке, маючи 1 1/2 міл. крон капіталу, ставить своїм завданням в обмін за українські сирі матеріяли вивозити на Україну австрійські промислові вироби.

Червона армія та чехословаки. Комісар закордонних справ Чичерин повідомляє берлінського посла Йофе, що червона армія, збільшена новобранцями, оточила Казань, наближається до Сімбірську та Катеринбургу.

Персія та Антанта. „Temps" повідомляє, що в Тегерані натовп напав на місії Антанти і пограбував їх. Ворожий проти антанти рух у Персії поширюється і на инші міста.

Приїзд Йофе до Москви. Большевицький посол у Берлині Йофе на декілька днів виїхав до Москви.

Православна церква на Буковині. Як повідомляє газета „Буковина" (чернівці) нарешті після довгої боротьби українці добилися поділу православної церкви на Буковині на українську та румунську. На чолі кожньої церкви стоїть свій епископ і автономно провадитиме діяльність, як у шкільних так і в церковних сферах.

Арешти в Москві. Совітська влада арештовує всіх підданих антанти. Крім цього арештовує журналістів, кореспондентів, яких обвинувачують в шпіонажу проти большевиків.

Відозва комітету членів Установчої Ради. Як сповіщає московська преса, в Самарі заснувався комітет членів Установчої Ради, який претендує на всеросійську владу. Більшість його складається з соціялістів революціонерів, а через це і відозва його складена на основі програмових принципів партії.

Росія і Японія. В німецькій пресі знаходимо, що „Совнарком" прикладає всі сили, щоб недопустити виступу Японії проти Росії. Большевицький уряд згодився б навіть віддати Японії північну частину Сахаліна та Усурійський край, як би Японія не втручалася у внутрішнє життя Росії.

Білорусь і Польща. Білоруська Рада у Вільні звернулась з меморандумом до германського канцлера, в якому протестує проти заходів польського прем'єра Стечковського про приєднання Гродненської та Віленської губ. до Польщі, підкреслюче, що там живуть білоруси, а не поляки.

Література, наука.

Нові книжки:

Тарас Франко. *Збиточний Амор.* (Переспівм з Горація, Проперція Овідія). Накладом видавництва „Шляхи", новітня бібліотека, ч. 28. Львів 1918, стор. 72, 8⁰, ціна 2 карб. 60 коп.

„Нова Школа". Вийшла з друку книжка 4 журналу „Нова Школа". Зміст: *М. Рудинський*: В справі заснування в Полтаві факультету педагогичного—*О. Левитський*: Полтавський український народній університет.—*П. Голобородько*: До питання про реформу нашої середньої школи. —*Л. Сенявин*: До реформи народньої школи.—*М. Христенко*: Б Д. Грінченко і вкраїнський правопис.—Хроника—З життя педагогичних інституцій.—Бібліографія.—Оголошення,

„Шлях". Вийшло з друку ч. 4—5 журнала „Шлях". Зміст: 1) *А. Кудрицька.* Вузенькою стежкою. (Літній нарис). 2) На межі. (Ескіз). 3) *Микола Філянський.* Орхідея. 4) *Я. Мамонтів.* До краю. 5) Хочу пустелі. 6) *Іван Липа.* Мати. 7) *М. Рильський.* Я так люблю коли проміння сяє. 8) *Яків Савченко.* На чорнім піску. 9) Пливе, як жах. 10) *Шарль-ван-Лерберг.* Пам. (Комедія в трох діях, прозою писана). Переклад М. Рильського і М. Мухина. 11) *О. Слісаренко.* Хрести придорожні. 12) Доля. 13) *Петро Тенянко.* Снується казка 14) Ти—мілея озер тиходзвонних. 15) *Сергій Шелухін* Наша пісня. 16) *М. Марковський.* Шевченко в освітленні Ренана. 17) *Ф.* Виставка Т-ва діячів Українського Пластичного Мистецтва. 18) *Сава Крилач.* Жахлива небозпека для рідної мови. 19) *Бібліографія*: М. Рильський, На узліссі — рец. *М. Філянського*: О. Островський, Нірвана — рец. *О. Слісаренка*; Кл. Квітка; Народні мельодії з голосу Лесі Українки — рец. *Ю. Іванова-Меженка*; „Військово-Науковий Вістник" — рец. *І. Грицая*; Українські медичні вісти"—рец. лікаря *П. К-ка.* 20) Книжки надіслані до редакції. 21) Оповістки.

аж поки віч не покрила землю, а вночі перог одійшов. Згадав він події під Мазурськими озерами, де підступною рукою Ренненкампфа погублено найкращі корпуси російської армії, де він й попав до полону.

Про життя в полоні він не міг думати спокійно, і в його голові тільки перебігало те, що він переживав: дротяна колюча загорода,... суворе поводження вартових, штучний хліб з тертих опилків... катування за „непослушаніе" і т. п. все це крутилось у його голові якимсь чорним роєм і він би вже не хотів думать, так нічого не вдієш з думками.

Нарешті він пригадав той час, коли він одібрав першого листа з дому в відповідь на його листа і як він нетерпляче розпечатував його. Лист був од приятеля-сусіда, котрий між иншим пише: „жінка твоя з досади занедужала і вмерла, а діти в жінчиної сестри, а як у неї й своїх чимало, то думають одвезти в приют". Як після цих слів, обливаючись сльозами, вийшов з барака й ходив по загороді, мов тінь, і все більше й більше запалювався жагою побачить дітей своїх і нарешті зважився тікати. Потім, тікаючи, ховався по лісах, болотах, як його спіймано й одведено в „штраф-команду"... а там... підвішування до стовпа, обливання холодною водою на морозі, муштра зимою в самій білизні і дерев'яних сандалях, закривання в труні на 2 години і безліч иншого, од чого волос на голові стає догори. Потім чутки про революцію в Росії, мир з Україною. Як їм об'являли, що скоро пустять по домах і не пускали і як він утікав удруге і як йому цим разом пощастило. Як він на животі пролазив кордон, а серце билось мов підстрелена чайка об землю. Нарешті він у рідному краю!.. сідає в поїзд, приїзжає в свій губерніський город, од котрого п'ять годин їхати до його рідного села. І що ж він бачить!?.. він бачить тут усіх полоненими,—що ми в своїй хаті не хазяїни—і тяжко йому стало.

Люде не мов у чаду якомусь, бігають, метушаться, товпляться, кудись поспішають, не мов тікають од когось. Хворий, змучений, зголодилий, не маючи ні шеляга при душі, звернувся до де-кого з проханням допомогти хоч на хліб, і... ніхто не одкликнувся, а навіть кинули:—„вас багато таких є", і він сів ображений. В його душі погасла остання надія і любов, яка до цього часу тліла. У його було одне бажання—добратись до своїх людей: „між ними не загину", аж вийшло, що й тут нема поради й помочі. Він зневірився, все йому огидло, і він утонув у тяжких думах.

З під мосту з'явився поїзд і підходив до вокзалу. Він устав і пішов йому назустріч. Не доходячи до його сажнів на три, як підкошений упав на колію і... знайшов собі вічний спокій під колесами локомотива.

Коли поїзд спинився, то витягли його перерізаного по половині, а в натовпі цікавих, що зараз же зібрались, питали один одного „хто він", „хто він"? Хтось сказав: „з полонених", і це викликало жалі до неживого. А він лежить на ношах блідний, з півроздлющеними очима, в яких можна було прочитати німий докір усім круг його: „Ви мене не пізнали... Ви мене не привітали"...

І. Сніжний.

„Кооперативна Зоря“. Вийшло ч. 7—8 часопису „Кооперативна Зоря“. Зміст: До загальних зборів уповноважених Дніпросоюзу—*А. Сербіненко* Лікооперативи і боротьба з ними—Купуйте акції укр. нар. кооп. банку.—*Д. Коліух*: Дніпросоюз—Союз Союзів—*С. Андрієнко*: Розмежування діяльности і спеціялізації кооперативів. *М. Літвицький*. Кооперативна книжка.—*Л. Новський*: Торгово-промисловці й кооперація—*Гр. Арктур*: Казки життя.—*І. Чопівський*: Тимчасовий торговельний договір—*В. Коваль*: Сучасне становище торговельного договору — Valle: Зачарований скарб або ліквідація організацій військового стану. *М. Белкінд-Кейдансьский*: Кінематограф і культурно-просвітня справа. — З кооперативного життя на Вкраїні.—З життя Дніпросоюза.—Кооперація за кордоном. Дописи. Оповістки.

„Народня Справа“—вийшло ч. 31. Зміст: Четверті роковини світової війни. На черзі—*П. Костенко*. Про Павла Полуботка — *Євген Сисоєнко*. Українська інтелігенція і укр. селянство—*Триницький*. Як їх назвати?—*Гр. Наш*. А вони таки ревуть... —*Н. Незаймай-мене*. Про хомеру — Лікар *В. Захмарний*. Сільське господарство та кооперація. Великий медозбір—*Ол. Сачківський*. Умови взаємних відносин між Полтавським Кредитовим Союзом і кооперативними Товариствами в справі закупки хліба у населення.—З життя Народніх Рад. Освітні заходи й завдання Народнього самоврядування на Київщині *Н. Григорієв*—Де що про страхування *В. Поліщук*. — Що сіре, то те й вовк. Хроніка земського життя.—На Вкраїні.—Всякі звістки—Дописи.

Проф. В. Чірвінський. *Фосфорити України*. Видавництво „Праця“. Київ. 1918. Ст. 48, 16⁰. Ціна 1 карб. 35 коп.

Корній Манушинський: *Швець Кожитко й селех Квак*. Переклад з польської мови. Малюнки *Миколи Вишницького*. Видавнича спілка „Книгозбірня“, Київ 1918, стор. 32, in quarto, ціна 1 карб. 20 копійок.

Корній Макушинський і Оскар Уальд. *Дарунок дітям*. Ілюстровані казки. Переклав *Сава Крилач*. Видавнича спілка „Книгозбірня“. Київ 1918, стор. 30, in quarto, ціна 1 карб. 45 копійок.

Іван Косинин: *Блакитна Акварель*. Нариси з американського життя. Видавництво „Книгозбірня“ ч. 8. Київ 1918, стор. 32, 8⁰, ціна 65 копійок.

„Комашня“. Вийшло ч. 14—15—16 часопису „Комашня“. Зміст: Кооперація перед новими завданнями.—*К. Панченко*: Чергові завдання фінансового центру кооперації.—*Ф. Зайко-Заїкин*: Кооперація і агрономічна допомога—*Ф. Матушевський*: І-ий всеукр. з'їзд інструкторів—*О. Міхновський*: Праця нашого союзу на протязі 1917 року.—*Мик. О. Лий*: Два з'їзди—*Мечислав Лещинський*: Єразм Карлович Микульський (некролог).—*Купрян Панченко*: Петро Семенович Тетерук (некрол.).—Торговельно-промислова виставка в Київі.—*Куиріян*: „Об'єктивна“ розмова про кооперацію.—Не сплять.—*Марко Луцкевич*: З ій Волинський кооперативний з'їзд.—*М. Луцкевич*: З кооперативного життя на Волині.—*Б. М ий*: Одеський краєвий з'їзд інструкторів по кооперації:—По Україні.—Оповістки.

Дописи.

ОЛЕКСАНДРІЯ, (на Херсонщині). Немало з самої Троїці у нас ідуть безперервні великі дощі. Але це хлібові не дуже помога, бо він застарів уже. Це однаково, що до ярового, що до озимого. Одні проса та гречки ростуть досить гарно. Чим дальше, тим більше дощі стали шкодить хлібові бо земля намокріла и вже ніякої вохкости не приймає, через що, не вспіє піти хоч маленький дощик, як вода по полю біжить річками: в одних місцях вона виносить хліб, баштани, або городину, а в других їх замулює. Недавно в нас випав дуже великий град в станиці містах на полях д.д. Приорівки, Венедиктівки, Краснонколаївки, Сокілої, Трудовки, в с. Ратьківки волостей—Богоявленської Куклівської и Звенигородської. Хлібові и городні цей град дуже пошкодив десятин з 500, або і більше й зовсім знищив, так що люде не зберуть майже ні одного зерна. При загальнім недороді цей це лихо.

С. ЛУПОЛОВТ. (Балтського повіту). В останні часи значно погіршало становище нашого селянина в балтському повіті, особливо погіршало селянське становище в селах, які осіли на удільних землях, напр. в селах Пуполові, Кошарах, Гремівці, Михайловці і инш. Данилівської волости. Ці села стоять уже давно і споконвіку обробляють удільну, а тепер, з переходом удільних маєтків до селянського земельного банку, банківську землю. Ще діди платили орендну платню за цю землю і ця платня перед війною була 3—5 карб. десятина. Селяне зрослися з цею землею, бо не одно покоління їх виросло на ній. Тепер банок запропонував селянам дати трет'ю копу врожаю за користування землею. Селяне давали банкові гроші, по 40, 50 карб., в д десятини, але він відмовився, брати, бо це, з слів банківського представника, невигідно.

Такі банківські домагання, поставлені селянству, без ножа ріжуть бідних селян; це можуть видолати тільки багачі. Г. Александрович.

ВЕСЕЛИ ТЕРНИ (на Катеринославщині). Світло, радісно й легко було в кожного селянина на душі, коли бачили один другого вільним, говорили не боялись, по боках не оглядались, вільно читали „мазепинську“ літературу й співали „хохлацкіє“ пісні. На кожному кутку села селяне збирались гуртками,—старі вели розмови про старі часи на Україні, гірку недолю бідного селянина, знущання панів над робітниками й допіру про час нинішній: час свободи, час вільного життя й будування ладу на Україні так, як того бажає сам народ. А дівчата та хлопці співали пісні, в котрих так яскраво відбилося життя українського народу.

Всі переживали велике свято: „день звільнення від кріпацтва був днем великого свята в мойому житю, сі дні, дні визволення з під московського ярма—останнє свято в мойому житті,—лише допіру я можу спокійно вмерти“... тихо з сльозами на очах прошепотів сивий, сивий, зігнувшийся дідсь.

Се були перші часи революції.

Селяне жваво взялись до організаційно-культурно-просвітньої праці; збирались і рішали ті чи инші справи, радились як те або инше зробити, які вжити засоби, щоб полекшити своє життя, але за браком культурних сил не мали змоги приступити до чогось конкретного, реального. Походили часи, а в селі ще жадного кроку не зроблено в справі організаційній та культурно просвітній і лише 29—30 квітня (добре не пам'ятаю) з ініціативи кебіжчика д. Коковського (забитий большевиками в лютому місяці ц. р.) та Кожбасина було улаштовано зібрання в справі заснування „Просвіти“, але, на превеликий жаль, дальше слів справа не посунулась.

Видно було, що люди хапались, щось хтіли зробити, заснувати ряд культурно-просвітних інституцій, але не маючи свідомих помішників, опускали руки,—весь запал, вся енергія пропадала, а місцева інтелегенція: вчителі, п. отці і „іже с ними“ сиділи і чекали, що буде дальше, дивились на все, яко на дитячу игрушку.

Через де-який час була заснована „Просвіта“; купили де-кілька десятків книжок, положили на стіл старі газети, та журнали і порішили, що справа скінчена, працювати не слід, хто бажає, нехай працює. „Просвіта“ з ранку до вечора була повна народу: хто за книжками, хто полюбовались „Просвітою“, а де хто й за порадою. Праця йшла досить жваво,—кілько разів не проходив, то весь час просвіта була пуста, пустісенька, висів напис на дверях і величезний замок, а селяне навіть не знали про істнування „Просвіти“, для кого вона була заснована не знаю, але й вчителі не цікавились,—„малоросійського язика“ вони не знають, а тут ще „велетень“ російської революції Керенський оголосив, що Катеринославщина не належить до автономії України. Отож поміркували собі п.п. вчителі та „прісним с ними“ і порішили чекати, а поки що молитись Богові за „избавленіе от малоросейщины“, а п. Керенського, яко „царя земного чтить“.

„Не удобно преподавать на малоросійском языкѣ, он грубый, тай мы його хорошо не знаемо“,—досить характерний аргумент одного вчителя котрий вживав при всяких суперечках на тему о „малоросах-хохлах и их языкѣ“, але не так сталось, як місцевій інтелігенції ждалось: прибув до села п. Феденко, Сяляр, Борнишкевич,—справа приняла инші форми, більш значніший розмір. Отож завдяки сим товар.. і свідомим енергійним селянам, в селі була заснована гімназія, де викладаються всі дисціпліни на українській мові.

Заснована селянська спілка, улаштовувались концерти-мітінги, лекції. Справа обстояла досить хороше, але де не з'явись „большевики“,—керовників декотрих позаарештовували, а одного з них: д. Коковського було вбито, лише за те що він не хтів себе назвати Руським,—справа загинула, а вчителі початкових шкіл дивились на все, роби, що хочеш, лише мене не руш“.

Місцевий дяк ніяк не міг забути „Російскую Федеративную Республіку“, Україна йому, як кістка в горлі була,—день і ніч жахався.

І лише допіру підняли всі голови, ходять посміхаються, але діла ж опять таки ні на крок.

„Не доросли ще до республіки“ лише й чуєш, але що вони роблять, які вживають засоби, щоби підготовити, просвітити нарід. „Съиграем в пульку, Петро Михайлович? Приходите!“...

Осе ті засоби, які вживають проводирі народа для його освіти полекшення його життя. Підходить осінь, скоро почнеться навчання дітей, а вчителі ще й досі мріють про „едину недѣлимку“, ще й досі „на малоросійском языкѣ неудобки його хорош, он грубый, та й преподавать не не знаемо“.

В той мент, коли село—бурхливе море, коли нерви селян страшенно напружені, бо вони не знають, що робити, до кого звернутись за порадою,—одні спокійно сидять і „играють в пульку“, другі ж, заде кілько часу називавшіє себе с-ми, б'ють в лице кулаками. Ті, хто раніш розпинався за нарід, за свою преданість, партійність, спокійно ходять і збірають огирки, та гав ганяють з города. Почувається страшенно пригнічений мастрій селян, нікому і нічому вони допіру не вірять: „от тобі й соціялист! казав, що за нарід стою, а тепер в морду б'є. Ох! стрівай, тепер ми тобі ніколи не повіримо і навіть слухать не будемо. Більш нас не піддурите, прокляті дармоїди!“, з особливою злістю казав селянин, коли одержав пораду в морду від бувшого соціялиста. Почувається щось страшенне.

Це були останні дні революції.

23 липня 1918 р.

Тарнівський.

Театр і музика.

Бенефіс М. В. Єлисієвої. Сьогодня в літньому Купецькому театрі бенефіс артистки М. В. Єлисієвої. Виконано буде „Циганка Аза“.

Лист до редакції.

Маю за честь прохати хвальну Редакцію умістити в найближчому числі таку заяву:

„В відповідь на декларацію центрального комітету укр. соц.-револ. цим заявляю, що я рахую себе нибувшим в складу партії українських соц.-революціонерів“.

Инші газети прошу передруковати.

Юрій Гаєвський.

Од редакції.

В статті Р. Лащенко „Неосуществимыя“ бажання“ (№ 140 „Н. Р.“) зроблена помилка: замісць „рецепції“ надруковано „рецензії“.

Повідомлення.

◁ Від начальника київської головної телеграфної контори. Згідно ст. ст. 205—208 постанов по телеграфній части, бажаючий одержувати телеграми по умовній адресі, повинен подати про те листовну заяву начальникові телеграфної установи з указівками як вибраної умовної адреси, так і своєї повної адреси, і за право одержання телеграм по такій адресі внести платню в розмірі 10 карб. на рік. Тим часом за останній час в київській телеграфній конторі одержуються телеграми по умовних адресах не зареґістрованих у конторі.

В попередження безпідставних нарікань, як це вже мало місце в № 5161 „Послідніх Новостей“ в статті „Як доставляються телеграми“, телеграфна контора попереджує зацікавлених осіб, що доставляти телеграми по таких адресах експедиція втрачена можливости тому, що місце мешкання власників таких адрес експедиції невідомо і право одержання телеграм по умовних адресах ними не оплачено і пропонує поклопотатись скорою подачею заяв і внести встановлену платню.

Редактор Андрій Ніковський

Оповістки.

Д-р Черняк, спец. водолікарня лядсиогем. лічении всякого роду половиx хвороб, Вел. Житомірска 16. 9—3 та 5—9. 12—0876—1

Відділ Народньої Освіти

Київської Міської Управи запрошує на вакантні місця шкільних лікарів (12), зубних лікарів (4), і консультантів (одного по очних хвор., одного по нашкірн. одного по горловим ушним хвор.) осіб маючих теоричну підготовку і практичний досвід в одповідальних обставах. Платня шкільним лікарям 400 карб. зубним 250 карб., консультантам 350 карб. у місяць. Прохання адрес в відділ народної освіти (будинок міської публічної бібліотеки Олександрівська № 14-6. 2—1015—1

Курси української мови

КУРС 30 Р. вивчення діловодства, офіціяльної переписки, термінології, фразеології і загальна знайомість з українською мовою під досвідченим руководством учителя. Прийом переписки на українській мові з переводами на руську і назпаки.

Адр. В.-Володимирська 41 при курсах навчання на диш. машинах. 1—974—5

Загублені документи старшини Шляпина. Свідоцтво № 587 видане Інструк. Школою Старшин та атест. № 1245 лічити не дійсними. 1—0909—1

Київська 7 вища початкова школа (Львівська 40, пом. 12) приймає учнів (хлопців та дівчат) до всіх класів. Прохання приймаються щоденно в школі. 2—0908—1

Центральна Експедиція Українського Друку

оголошує до відома бібліотек, книгарень, земств, просвіт та инших інституцій, що з 1-го серпня одчинена передплата на висилку щотижневих збірок

НОВИХ КНИЖОК

Кожна збірка вміщатиме по одному примірнику всіх нових Українських книжок, які являтимуться на книжному ринкові. Передплатний внесок 15 карб., на решту буде накладатись платіж. Передплату треба надсилати на адресу Київ, Хрещатик 9 Центр. Експед. Україн. Друку 998—9

Центральне Бюро

передплати на всі українські газети і журнали,

що раніш містилось в помешкан. Центральної Ради, після минулих руїн і розрухів знов розпочало свою діяльність.

Бюро безпосередно зноситься з закордонними українськими часописами, а на місцях по Україні має густу сітку власних агентів.

Прийняті в передплату гроші бюро негайно передає до контор часописів.

Комисових 5% за бюро відповідає редакція журнала „ШЛЯХ“.

Адреса: Київ, Мар.-Благовіщенська, 123 пом. 20 тел. 50-59 ВІДДІЛИ БЮРО В КИЇВІ:

1. Фундуклеївська, 19 Книгарня „Українська Республіка“.
2. Хрещатик, 28 Книгарня „КНИГОЗБІРНЯ“ 3—0144—1

Шукаю 2 кімнаті з правом користуватися кухнею. Прохаю сповістити по адресі: Міністерство пошт і Телеграфів. Гімназична № 5. Й. Маєвському. 3—1018—1

Для „Централа“ потібні помешкання під склади. Поділ, Спаська 16. 1—0907—1

КУРСИ

НАВЧАННЯ НА ПИШУЧИХ МАШИНАХ

КУРС 8 карб. В першокласній школі, учать писати на мам. ріжн. сист. Навчання та перепис. ведеться також і на УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. Зголошуватись можна щоденно окрім неділь від 9 до 8 години.

Ф. ФЛЕЙШМАН і А. КИРЖНЕР

В. Володимирськ 41 магаз. „Вядро“ 8—916—9

ВСЕУВИТО (Київ, Вел.-Володимирська, 30)

друкує такі підручники:

1) Б. Грінченко. Українська граматка до науки читання й писання, вид. 3-е, ц. 1 карб. 20 к.
2) С Русова. Букварь, вид. 3-е, перероб., з новими малюнками, 1 карб.
3) С. Русова. Перша читанка для дорослих (для недільних і вечірніх шкіл), вид. 1-е.
4) М. Грінченко. Наша рідна мова. Перша читанка після граматки. (Ця книжка призначается на друге півріччя—січень-травень—для тих шкіл, в котрих будуть вести навчання по букварях Б. Грінченка та С. Русової).
5) Шапошників і Вальцов. Збірник альгебрійних задач. ч. 1 і 2, перекл. з моск.
6) Трояновський. Природа та її явища, перекл. з моск.
7) Баранов П. Початкова фізика, перекл. з моск.
8) Шансель і Глезер. Практичний курс французької мови, ч. 1.
9) Шалянд. Граматика французької мови, ч. 1.
10). Портрет Т. Г. Шевченка (60 на 80 с-м.), мал. Сніжного.

„ВСЕУВИТО“ приймає замовлення на всі українські видання.

Замовлення будуть виконуватись в такому порядку, в якому на ходять до Т-ва. при замовленні треба надсилати завдаток. Хто не одержав від Т-ва повідомлення про те, що замовлення Т-вом принято до виконання тому замовлення треба поновити. Розсилка букваря Б. Грінченка по одержаних до сього часу замовленнях почнеться з 20-го серпня.

При гуртових замовленнях знижка.

УВАГА: одержаний Т-вом вагон книжок з Галичини буде пущено у продаж в недалекому часі у власній книгарні „ВСЕУВИТО“. 2—0899—2

Видавнича спілка „КНИГОЗБІРНЯ“ у Київі.

Редакція й контора: Бесарабка, 2; тел. 24-01. Книгарня: Хрещатик, 28.
Книгарня і крамна комора: Хрещатик, 25, Пасаж, крамниця № 23.
Телеграфна адреса: Київ, Книгозбірня. Поштова скринька № 400. Віжуні рахунки: Українбанк, № 697, Союзбанк, № 1817 і Губерніяльна каса дрібн. кред., № 2418.

Вийшли з друку такі книжки

ч. 1.	Джек Льондон — Поганець	75 к. (розпродані)
„ 2.	„ „ Велике чудо	65 „ „
„ 3.	„ „ На межі	65 „ „
„ 4.	„ „ А — Чо	65 „ „
„ 5.	К. Макушинський і Оскар Уальд—Дарунок дітям, ілюстр. казки	1 карб. 45 „ „
„ 6.	Марія Кононенська—На дорозі	65 коп.
„ 7.	Іван Косинин—Віліет	65 коп.
„ 8.	„ „ Блакитна акварель	65 „
„ 9.	Федір Сенгалевич—Отець Сава	65 „
„ 10.	Корній Макушинський—Дуже чудні казки	1 карб. 20 „
„ 11.	Антін Чехів—Серед ночі	65 „
„ 12.	„ „ Сельські лікарі	65 „
„ 13-14.	Л. Яновська—Повернувся із Сібіру драма на 5 дій.	1 карб. 25 „

Друкуються і незабаром вийдуть:

ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ:

ч. 1.	Л. Яновська—Поводатирь, етюд на 1 дію.	
„ 2	„	Серденьку золотому... жарт на 1 дію.
„ 3	„	Огнений змій, драма на 4 дії.
„ 4	„	На зелений клин, комедія на 5 дій.
„ 5	„	Людське щастя, драма на 5 дій.
„ 6	„	Noli me tangere драма на 4 дії.
„ 7	„	В передрозвітньому тумані, драма на 5 дій.
„ 8	„	І він, як всі, драма на 4 дії.
„ 9	„	Давид Найда (п'єса з кооперат. життя).

Наукові:

ч. 10 Пауль Зіперт—Популярна геольогія, з 40 малюнками.

Ілюстровані книжки для дітей:

ч. 11.	В. Гауфф	Історія молодого англійця (з німецьк.)
„ 12.	„ „	Зачарований корабель (з німецьк.)
„ 13.	„ „	Штенфольська печеря (з німецьк.)
„ 14.	М. фон Ебнер-Ешенбах	Мати (з німецьк.)
„ 15.	„	Крамбамбулі (з німецьк.)
„ 16.	С. Корвін-Павловська	Казки баби Оксани.
„ 17.	Томсон-Сетон	Легенда про білого [illegible]
„ 18.	„	Син вільного степу [illegible]ня (з англійськ).
„ 19.	К. Макушинський	Дуже чудна казка (з англійськ).
		чорного лебедя. [illegible] про царівну Марусю й
„ 20.	„	Дуже чудні ка[illegible]
„ 21.	К. Макушинський і Оскар Уальд	Дар[illegible]ки (друге видання)

Красне письменство:

„ 22.	Ф. Сенгалевич	Отець Сава [illegible]рунок дітям (друге видання).
„ 23.	Антін Чехів	Серед ночі (друге видання).
„ 24.	„	Сельські [illegible] (друге видання)
		[illegible]карі (друге видання).

К коморі й книгарнях Спілки мається [illegible] ся великий вибір українських книжок всіх видавництв на Україні й по-за її межами [illegible] шкільних підручників, географичних мап, портретів наших письменників, листівок, [illegible] початкових і середніх шкіл, прив[illegible] улаштовані книгозбірні для початкових, ви[illegible]ших осіб і громадських установ.

Катальоги всіх українських кн[illegible]ок, шкільних підручників улаштованих Спілкою книгозбірень друкуються, неза[illegible]ром вийдуть і будуть висилаться дурно.

Замовлення за готові грош[illegible] або післяплатою (налож. платеж.) виконуються негайно. Книгарням, земствам, ш[illegible]ам, просвітам і громадським організаціям знижка від 5 до 25 відсотків. При замо[illegible]ленні треба надіслати завдаток в розмірі половинної суми, на яку робиться замовл[illegible]ння.

Гроші й завдатки треб[illegible] або вносити на один з біжучих рахунків Видавничої Спілки „КНИГОЗБІРНЯ“, [illegible] рівночасно надсилаючи замовлення до контори Спілки, або надсилати безпосеред[illegible] до контори Спілки. На замовленнях треба зазначати точ[illegible]ну свою адресу й найбл[illegible]ну станцію залізниці.

Пересилка за кор[illegible] покупця. 9[illegible]

Друк. [illegible]ва „Петро Барський у Київі“, Хрещатик № 40.